

Ova stranica sadržava informacije o rumunjskom pravnom sustavu i pregled prava u Rumunjskoj.

Izvori prava

Izvori su rumunjskog prava:

rumunjski Ustav

zakonodavstvo koje donosi Parlament (ustavno pravo, temeljno pravo i opće pravo)

uredbe predsjednika Rumunjske

zakonodavni akti Vlade (nalozi, izvanredni nalozi, odluke)

zakonodavni akti koje donose tijela središnje vlasti (ministarski nalozi, smjernice i propisi)

zakonodavni akti koje donose tijela lokalne vlasti (okružno vijeće, lokalno vijeće, Glavno vijeće Općine Bukurešt)

pravo Europske unije (uredbe, direktive)

međunarodni ugovori čija je Rumunjska stranka.

Vrste pravnih instrumenata – opis

Rumunjski pravni okvir obuhvaća pravne instrumente navedene u nastavku.

Ustav je najviši zakon u Rumunjskoj. Njime je Rumunjska uređena kao nacionalna, jedinstvena i nedjeljiva država te su uređeni odnosi između izvršne, zakonodavne i sudske vlasti te između javnih tijela, građana i pravnih osoba.

Ustavno pravo proizlazi iz ustavotvorne vlasti, tj. donosi ga ustavotvorna skupština izabrana i sazvana u tu svrhu.

Temeljno pravo odnosi se na područja od najveće važnosti za državu, kao što su nacionalne granice, rumunjsko državljanstvo, državni grb i pečat, pravna rješenja za imovinu i nasljeđivanje te organizacija i održavanje referendumima; kaznena djela, kazne i pravila o njihovom izvršenju, ustrojstvo i funkcioniranje Vrhovnog sudske vijeća, sudova, državnog odvjetništva i Revizorskog suda, prava osoba kojima je štetu nanijelo javno tijelo, nacionalna obrana, ustrojstvo državnih tijela i političke stranke.

Općim pravom uređena su sva druga područja koja nisu obuhvaćena temeljnim pravom. Općim pravom ne može se izmijeniti ni mijenjati norma više razine, kao što je temeljno pravo ili Ustav.

U posebnim slučajevima (kada Parlament ne zasjeda), određena područja koja odredi Parlament mogu se uređivati **nalogima Vlade** na temelju prijenosa zakonodavnih ovlasti. Nalozi se donose na temelju posebnog akta o ovlašćivanju, u okviru ograničenja i uvjeta utvrđenih tim aktom. U izvanrednoj situaciji Vlada može, ako to smatra potrebnim, donijeti izvanredne naloge u bilo kojem području.

U **odlukama Vlade** određuje se način na koji se zakoni trebaju učinkovito izvršavati ili drugi organizacijski aspekti njihove primjene.

Zakonodavne akte (naloge i smjernice) **donose tijela središnje vlasti** isključivo na temelju zakona, odluka Vlade i naloga te radi njihova izvršenja.

Akti autonomnih upravnih tijela

Zakonodavnim aktima koje donose tijela lokalne vlasti (okružno vijeće, lokalno vijeće, Glavno vijeće općine Bukurešt) uređena su područja koja su u njihovoj nadležnosti.

Ostali izvori prava

Sudska praksa Europskog suda za ljudska prava i sudska praksa sudova EU-a.

Iako nacionalna sudska praksa nije izvor prava, kako bi se osiguralo ujednačeno tumačenje određenih pravnih odredaba, presude Visokog kasacijskog suda nedvojbeno čine sekundarne izvore prava. Osim toga, presude Ustavnog suda koje proizvode učinke *erga omnes* i nisu *inter partes litigantes* mogu se smatrati sekundarnim izvorima prava.

U skladu s člankom 1. Zakona br. 287/2009 o Građanskom zakoniku, izvori su građanskog prava zakon, **praksa i opća pravna načela**. Ovdje „praksa” znači tradicija (običaji) i stručna praksa.

Prethodno navedenim odredbama utvrđuju se sljedeća pravila za primjenu prakse kao izvora prava:

praksa se primjenjuje u slučajevima koji nisu predviđeni zakonom; ako praksa ne postoji, primjenjuju se zakonske odredbe u pogledu sličnih predmeta, a ako ne postoje takve odredbe, primjenjivat će se opća pravna načela

u stvarima uređenima zakonom praksa se primjenjuje samo ako se u zakonu izričito upućuje na nju

samo praksa koja je u skladu s javnom politikom i prihvaćenim moralnim načelima priznaje se kao izvor prava

zainteresirana strana mora dokazati postojanje i sadržaj prakse. Pretpostavlja se da praksa objavljena u zbirkama koje izrađuju relevantni ovlašteni subjekti ili tijela postoji osim ako dokazi upućuju na suprotno.

Hijerarhija normi

Hijerarhija normi u Rumunjskoj sljedeća je:

rumunjski Ustav i ustavno pravo zauzimaju prvo mjesto u hijerarhiji zakonskih pravila. Svi drugi zakonodavni akti moraju biti usklađeni s njima

temeljno pravo zauzima drugo mjesto u hijerarhiji prava. Parlament temeljne zakone donosi kvalificiranom većinom

opće pravo čini treću kategoriju pravnih normi. Parlament opće zakone donosi običnom većinom. Općim zakonom ne mogu se mijenjati temeljni zakoni ili Ustav

nalozi Vlade čine četvrtu kategoriju normi

odluke Vlade čine petu kategoriju normi u hijerarhiji prava

zakonodavni akti koje donose tijela središnje vlasti i autonomna upravna tijela čine šestu kategoriju normi u hijerarhiji prava

zakonodavni akti koje donose tijela lokalne vlasti (okružno vijeće, lokalno vijeće, Glavno vijeće općine Bukurešt) zauzimaju posljednje mjesto u hijerarhiji normi.

Institucionalni okvir

Institucije odgovorne za donošenje zakonodavstva

U skladu s Ustavom država se temelji na demokratskim ustavnim načelima **diobe vlasti te provjera i ravnoteže među oblicima državne vlasti** (zakonodavna, izvršna i sudska).

Vlast isto tako dijele i izvršavaju Parlament, Vlada i pravosudna tijela. Ustavni sud, rumunjski pučki pravobranitelj (*Avocatul Poporului din România*), Revizorski sud (*Curtea de Conturi*) i Zakonodavno vijeće (*Consiliul Legislativ*) isto tako osiguravaju ravnotežu ovlasti između javnih tijela i građana.

Parlament je najviše zastupničko tijelo građana i jedino zakonodavno tijelo u zemlji. Čine ga **Zastupnički dom i Senat**. U pravilu, **zakonodavne ovlasti** ima samo Parlament, ali u određenim slučajevima tu funkciju dijeli s **izvršnom vlasti (Vlada)** i biračima (građani).

Vlada može donositi naloge na temelju posebnog zakonodavstva o nadležnosti koje je donio Parlament. U iznimnim predmetima koji se moraju hitno rješavati Vlada može donositi i izvanredne naloge.

Postupak donošenja zakonodavnih odluka

Postupak donošenja zakonodavnih odluka ima tri faze.

1. Faza na razini Vlade ili pretparlamentarna faza odnosi se na:

izradu nacrtu zakonodavnog akta na razini Vlade

upućivanje nacrtu zakonodavnog akta na javnu raspravu u skladu s uvjetima utvrđenima zakonom

odobrenje Zakonodavnog vijeća, odobrenje na međuministarskoj razini i odobrenje drugih institucija

Vladino donošenje nacrtu zakonodavnog akta.

2. Parlamentarna faza odnosi se na:

podnošenje nacrtu zakonodavnog akta jednom od domova (Zastupničkom domu ili Senatu kao prvom domu), ovisno o nadležnostima uspostavljenima u skladu s rumunjskim Ustavom

raspravu o izvješću/mišljenju o nacrtu zakonodavnog akta u stalnim parlamentarnim odborima (u posebnim okolnostima mogu se osnovati i posebni odbori) i njegovo prihvatanje

na plenarnoj sjednici prvi se dom izjašnjava o nacrtu zakonodavnog akta i zakonodavnim prijedlozima koji su mu upućeni u roku od 45 dana od datuma na koji su podneseni Stalnom uredu

u slučaju zakonika i drugih posebno složenih zakonodavnih akata rok je 60 dana od datuma njihova podnošenja Stalnom uredu

za izvanredne naloge Vlade rok je 30 dana

ako se ti rokovi prekorače, smatra se da je nacrt zakonodavnog akta ili zakonodavni prijedlog donesen te se proslijeđuje Zastupničkom domu na konačnu odluku.

Zatim se glasa o nacrtima zakonodavnih akata / zakonodavnim prijedlozima (odobravaju se ili odbijaju) te se oni dostavljaju domu ovlaštenom za donošenje odluka (Zastupničkom domu ili Senatu), koji će donijeti konačnu verziju zakonodavnog akta.

3. Postparlamentarna faza odnosi se na:

provjeru ustavnosti zakona (*a priori* provjera) (Ustavni sud potvrđuje da je zakon u skladu s Ustavom). Tu provjeru može zatražiti **predsjednik Rumunjske**, predsjednik bilo kojeg doma, Vlada, Visoki kasacijski sud, rumunjski pučki pravobranitelj ili najmanje 50 zastupnika odnosno 25 senatora te se može zatražiti po službenoj dužnosti ako je riječ o ocjeni ustavnosti

konačno, **zakon proglašava** predsjednik u roku od 20 dana od njegova primitka. Ako predsjednik zatraži ponovnu provjeru zakona (može se podnijeti samo jedan takav zahtjev) ili njegove ustavnosti, zakon će se proglasiti u roku od 10 dana od njegova primitka nakon što je ocijenjen ili nakon primitka potvrde

Ustavnog suda o njegovoj usklađenosti s Ustavom

zakon stupa na snagu u roku od tri dana od objave u dijelu I. Službenog lista Rumunjske ili na kasniji datum naveden u zakonu.

Pravne baze podataka

(a) **Portal zakonodavstva** koji vodi Ministarstvo pravosuđa pravno-informacijski je sustav koji omogućava brz, besplatan i neograničen pristup svim zainteresiranih osoba nacionalnom pravu u ažuriranom i pročišćenom obliku. Aplikacija je međusobno povezana s europskim sustavom za zajednički pristup nacionalnom zakonodavstvu **N-Lex**.

Portal zakonodavstva razvilo je Ministarstvo pravosuđa u okviru projekta za koji su dobivena bespovratna sredstva iz Europskog socijalnog fonda u okviru *operativnog programa „Administrativni kapacitet“*.

Baza podataka svakodnevno se ažurira te omogućuje pristup više od 150 000 zakona od 1989. do danas i nizu starijih mjerodavnih zakona.

Baza podataka može se pretraživati prema višestrukim kriterijima kao što su:

riječi u naslovu

riječi u tekstu

vrsta dokumenta

broj dokumenta

vrsta i broj službene objave

datum objave

tijelo koje je donijelo zakon itd.

(b) Još jedna **pravna baza podataka u Rumunjskoj** koju je izradilo te koju vodi i ažurira Zakonodavno vijeće isto tako omogućuje besplatan javni pristup rumunjskom zakonodavstvu.

Riječ je o internetskoj inačici *Registra rumunjskog prava*® – službenog registra rumunjskog prava koji pruža precizne i točne informacije o pravnom statusu svakog zakona u različitim trenucima.

Baza podataka obuhvaća razdoblje od 1864. do danas.

Baza se može pretraživati prema sljedećim kriterijima:

kategorija/vrsta zakonodavnog akta

broj

godina donošenja (razdoblje)

razdoblje objavljivanja

službena objava (vrsta, broj, godina)

ključne riječi u naslovu

status akta (na snazi, nije više na snazi)

drugi kriteriji (zakonodavni, pojedinačni/objavljen, neobjavljen).

Na intranetu **Zakonodavno vijeća** nalazi se baza podataka koja se ažurira detaljnim pravnim informacijama potrebnima za konkretnu aktivnost odobravanja nacrtu zakonodavnih akata koje bi mogle biti korisne tijekom zakonodavnog postupka.

(c) Još jednoj pravnoj [bazi podataka](#) (iako drukčije ustrojenoj) može se pristupiti s internetskih stranica [Zastupničkog doma](#) (jedan od domova Parlamenta).

Baza se može pretraživati prema:

vrsti zakonodavnog akta

broju

datumu

javnom tijelu koje je donijelo zakonodavni akt

datumu objave i ključnim riječima (u naslovu i u tekstu akta).

Je li pristup bazi podataka besplatan?

Da, pristup bazi podataka **besplatan** je.

Posljednji put ažurirano: 16/07/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.